

Maksātspējas
administrācija

KREDITORU TIESĪBAS MAKSĀTNESPĒNAS PROCESĀ

05.12.2017.

Alla Ličkovska, Juridiskā departamenta direktore
Agnese Gabuža, Juridiskā departamenta juriskonsulte
Arita Klagiša, Maksātspējas procesa nodrošinājuma
departamenta vecākā eksperte

Maksātnespējas
administrācija

Diskusijā tiks apskatīti šādi jautājumi:

- ✓ Kas ir kreditors Maksātnespējas likuma izpratnē?
- ✓ Kas ir tiesiskās aizsardzības process; kam to var piemērot? Kreditoru tiesības tiesiskās aizsardzības procesā;
- ✓ Kas ir juridiskās personas maksātnespējas process, kam to var piemērot? Kreditoru tiesības juridiskās personas maksātnespējas procesā;
- ✓ Kas ir fiziskās personas maksātnespējas process, kam to var piemērot? Kreditoru tiesības fiziskās personas maksātnespējas procesā;
- ✓ Maksātnespējīgā darba devēja darbinieks kā «īpašs» kreditors maksātnespējas procesā – kādas ir šīs personas tiesības un kā tās īsteno?

Maksātspējas
administrācija

Kas ir kreditors?

- ✓ **Normatīvajos aktos kreditora definīcija nav sniegta.**
- ✓ **Plašākā nozīmē** – jebkura persona, kurai ir prasījuma tiesības pret parādnieku;
- ✓ **Šaurākā nozīmē** – persona, kuras prasījuma tiesības ir noteiktā kārtībā atzītas attiecīgajā procesā.

Maksātspējas
administrācija

Kreditori

- ✓ Var būt gan **publiskas personas**, piemēram, pašvaldība, tiešās valsts pārvaldes iestāde, gan **privāttiesiskas personas**, piemēram, sabiedrība ar ierobežotu atbildību vai fiziskā persona.
- ✓ Kreditoram savu tiesību aizsardzībai maksātspējas procedūrās ir jārīkojas **PROAKTĪVI**, pašam **jāseko** līdz likumā noteiktajiem termiņiem un **aktīvi jāpiedalās** procesa norisē īstenojot likumā noteiktās tiesības.

Maksātspējas
administrācija

Kāds kreditors es esmu?

Kreditors

Nodrošinātais

Prasījuma tiesības pret parādnieku vai trešo personu ir nodrošinātas ar komerckīlu, zemesgrāmatā vai kuģu reģistrā reģistrētu hipotēku uz parādnieka mantu.

Nenodrošinātais

Prasījuma tiesības nav nodrošinātas ar minētajiem nodrošinājuma līdzekļiem.

Maksātspējas
administrācija

Kādu risinājums Maksātspējas likums piedāvā parādniekiem

- ✓ Tiesiskās aizsardzības process;
- ✓ Juridiskās personas maksātspējas process;
- ✓ Fiziskās personas maksātspējas process.

Maksātspējas
administrācija

Juridiskai personai piemēro

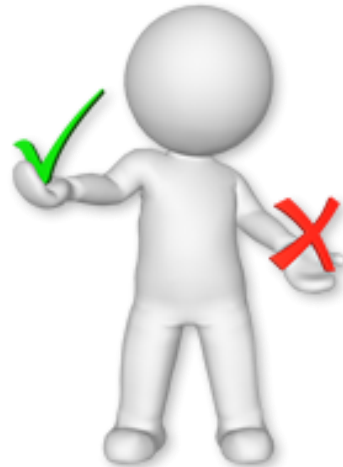

Tiesiskās aizsardzības procesu

- ✓ Ja juridiskā persona ir nonākusi finansiālās grūtībās vai uzskata, ka tajās nonāks;
- ✓ Mērķis – atjaunot maksātspēju.

Juridiskās personas maksātspējas procesu

- ✓ Ja juridiskās personas finansiālās grūtības ir tādas, ka nav iespējams maksātspēju atjaunot;
- ✓ Mērķis – pēc iespējas pilnīgāk apmierināt kreditoru prasījumus.

Maksātspējas
administrācija

Tiesiskās aizsardzības procesa subjekti

- ✓ **Privāto tiesību** juridiskās personas, personālsabiedrības, individuālais komersants, ārvalstī reģistrēta persona, kas veic pastāvīgu saimniecisko darbību Latvijā, un lauksaimniecības produktu ražotāji.

Piemēram, sabiedrībai ar ierobežotu atbildību, biedrībai, zemnieku saimniecībai, valsts vai pašvaldības sabiedrībai ar ierobežotu atbildību.

- ✓ **Nav piemērojams** publisko tiesību juridiskām personām (publiskai personai, atvasinātai publiskai personai, iestādei, publiskas personas orgānam), kā arī finanšu un kapitāla tirgus dalībniekiem.

Piemēram, nav piemērojams pašvaldībām, tiešās valsts pārvaldes iestādēm, apdrošināšanas sabiedrībām.

Maksātspējas
administrācija

Tiesiskās aizsardzības process

- ✓ Var ierosināt tiesa tikai **uz paša parādnieka** pieteikuma pamata;
- ✓ Norisinās ne ilgāk kā **divus gadus**;
- ✓ Parādnieks izstrādā **tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plānu** un saskaņo to ar kreditoriem;
- ✓ Plānā iekļauj **tiesiskās metodes**, ko piemērojot iespējams atjaunot parādnieka maksātspēju;

Piemēram, maksājumu saistību izpildes atlikšana, mantas pārdošana, kapitālsabiedrības pamatkapitāla palielināšana u.c.

- ✓ Tiesa tiesiskās aizsardzības procesā ieceļ tiesiskās aizsardzības procesa **uzraugošo personu** – kreditoru izvēlētu fizisko personu, kura uzrauga procesa norisi.

Maksātspējas
administrācija

Kreditoru tiesības tiesiskās aizsardzības procesā

- ✓ Kreditoru vairākums izvirza uzraugošās personas kandidātu;
- ✓ **Kreditoram ir tiesības saskaņot (vai attiecīgi nesaskaņot)** parādnieka izstrādāto tiesiskās aizsardzības procesa plānu (tiesības iesniegt iebildumus piecu dienu laikā no tā saņemšanas);
- ✓ Parādnieka darbiniekam tiesiskās aizsardzības procesā **nav piemērojams kreditora statuss** un **jebkādu metodi** attiecībā uz darba samaksu **var piemērot tikai** tad, **ja darbinieks tam piekrīt!**
- ✓ **Nodokļu administrācijai** – tostarp pašvaldībām, administrējot nodokļus un nodevas – īpašs regulējums.

Maksātspējas
administrācija

Kreditoru tiesības tiesiskās aizsardzības procesā

- ✓ Aizliegts piemērot tādās metodes, kuras ierobežo kreditoru tiesības vairāk, nekā tas nepieciešams tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plāna sekmīgai īstenošanai;
- ✓ Būtiski nelabvēlīgākus noteikumus attiecībā uz kādu no kreditoriem var paredzēt tikai ar attiecīgā kreditora piekrišanu;
- ✓ Kreditoram ir tiesības iesniegt pieteikumu tiesā par tiesiskās aizsardzības procesa izbeigšanu un juridiskās personas maksātspējas procesa pasludināšanu, ja parādnieks nepilda tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plānu.

Maksātspējas
administrācija

Juridiskās personas maksātspējas process

- ✓ **Subjekts** – **privāto tiesību** juridiskās personas, personālsabiedrības, individuālais komersants, ārvalstī reģistrēta persona, kas veic pastāvīgu saimniecisko darbību Latvijā, un lauksaimniecības produktu ražotāji, kā arī speciāliem subjektiem;

Piemēram, sabiedrībai ar ierobežotu atbildību, biedrībai, zemnieku saimniecībai, valsts vai pašvaldības sabiedrībai ar ierobežotu atbildību, apdrošināšanas sabiedrībai.

- ✓ **Nav piemērojams** publisko tiesību juridiskām personām (publiskai personai, atvasinātai publiskai personai, iestādei, publiskas personas orgānam);

Piemēram, nav piemērojams pašvaldībām, tiešās valsts pārvaldes iestādēm.

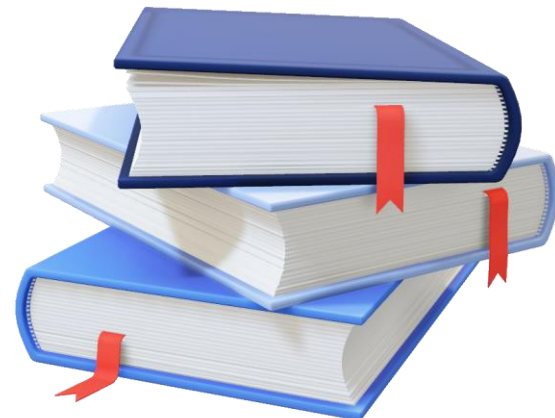

Maksātnespējas
administrācija

Juridiskās personas maksātnespējas procesa uzsākšana

Juridiskās personas maksātnespējas procesu ierosina tiesa, pamatojoties uz:

- ✓ paša parādnieka pieteikumu;
- ✓ kreditora/u (izņemot nodrošināto kreditoru), tostarp maksātnespējīgā darba devēja darbinieka pieteikumu.

Maksātnespējas
administrācija

Kad kreditors var uzsākt juridiskās personas maksātnespējas procesu?

Kreditors var iesniegt tiesā juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu, ja:

- ✓ sabiedrība ar ierobežotu atbildību vai akciju sabiedrība – nav nokārtojusi parādsaistības, kas pārsniedz **4268 euro** un tām ir iestājies izpildes termiņš, iepriekš brīdinot parādnieku par pieteikuma iesniegšanu;
- ✓ cita juridiskā persona – nav nokārtojusi parādsaistības, kas pārsniedz **2134 euro** un tām ir iestājies izpildes termiņš, iepriekš brīdinot parādnieku par pieteikuma iesniegšanu;
- ✓ piemērojot piespiedu izpildes līdzekļus, nav bijis iespējams izpildīt tiesas nolēmumu par parāda piedziņu no parādnieka;
- ✓ parādnieks nav izmaksājis darbiniekam darba samaksu.

Maksātspējas
administrācija

Kad parādniekam jāuzsāk juridiskās personas maksātnespējas process?

- ✓ Parādniekam ir **pienākums** iesniegt juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu, ja:
  - Parādnieks ilgāk nekā divus mēnešus nav nokārtojis parādsaistības, kurām iestājies izpildes termiņš;
  - Saskaņā ar likvidācijas sākuma finanšu pārskatu parādniekam nepietiek aktīvu, lai apmierinātu visus pamatotos kreditoru prasījumus, vai arī šis apstāklis atklājas likvidācijas gaitā;
  - Parādnieks, kuram pasludināts tiesiskās aizsardzības process, nespēj nokārtot tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plānā noteiktās saistības.
- ✓ Par parādnieka maksātnespējas procesa **pieteikuma neiesniegšanu** likumā paredzētajos gadījumos Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 166.³⁵ panta pirmajā daļā paredzēta administratīvā atbildība – **naudas sods EUR 280 – 700 apmērā.**

Maksātnespējas
administrācija

Cik izmaksā juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikuma iesniegšana?

- ✓ Lai iesniegtu juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu, Maksātnespējas administrācijas speciāli izveidotā kontā ir jāiemaksā **depozīts** divu minimālo mēnešalgu apmērā;

2018. gadā Ministru kabineta noteiktā minimālā mēnešalga ir EUR 430, tātad depozīts ir EUR 860.

- ✓ Papildus par maksātnespējas procesa iesniegšanu tiesā maksājama **valsts nodeva**:
  - ja iesniedz parādnieks – EUR 71,14;
  - ja iesniedz kreditors – EUR 355,72.

Maksātnespējas
administrācija

Juridiskās personas maksātnespējas process

Pasludināšanas sekas:

- ✓ Parādnieks zaudē tiesības rīkoties ar savu mantu, un šīs tiesības iegūst maksātnespējas procesa administrators (turpmāk - administrators);
- ✓ Parādnieka pārvaldes institūciju (valde, padome, ja tāda ir izveidota, dalībnieku/akcionāru sapulce u.c.) darbība tiek apturēta, parādnieka pārvaldīšanu veic administrators;
- ✓ Tiek apturēta prasījumu pret parādnieku pieaugšana;
- ✓ Tiek apturētas mantiska rakstura tiesvedības pret parādnieku.

Maksātspējas
administrācija

Administrators

- ✓ Juridiskās personas maksātspējas procesu vada administrators, kura pienākums ir nodrošināt efektīvu un likumīgu maksātspējas procesa norisi.
- ✓ Administrators katrā konkrētā procesā tiek iecelts nejaušībās kārtībā no administratoru pretendentu saraksta – parādnieks nevar izvēlēties sev administratoru.
- Administratoram ir visas parādnieka pārvaldes institūciju tiesības, pienākumi un atbildība;
- Administrators rīkojas ar parādnieka mantu un pieņem būtiskākos lēmumus.

Maksātnespējas
administrācija

Kā var uzzināt par maksātnespējas procesa pasludināšanu?

Maksātnespējas reģistrā* bez maksas var:

- ✓ pārbaudīt vai parādniekam ir pasludināts maksātnespējas process;
  - ✓ uzzināt maksātnespējas procesa sākuma datumu;
  - ✓ uzzināt tiesu, kurā pasludināts maksātnespējas process;
  - ✓ iegūt informāciju par parādnieka maksātnespējas procesa administratoru;
  - ✓ iegūt informāciju par kreditoru sapulcēm.
- ✓ Oficiālajā izdevumā «Latvijas Vēstnesis» ir iespējams iepazīties ar sludinājumu par parādnieka nekustamā īpašuma izsoli.

* maksātnespējas reģistrs pieejams šeit:
<https://maksatnespeja.ur.gov.lv/insolvency/search/lv>

Maksātspējas
administrācija

Kreditoru prasījumu pieteikšana

- ✓ Kreditors savu prasījumu piesaka parādnieka administratoram **mēneša laikā** no dienas, kad maksātspējas reģistrā izdarīts ieraksts par maksātspējas procesa pasludināšanu;
- ✓ Nokavējot termiņu, prasījumu var iesniegt **sešu mēnešu laikā**, bet ne vēlāk kā līdz kreditoru prasījumu apmierināšanas plāna sastādīšanai. **BET** šādā gadījumā kreditoram **nav** balsstiesību kreditoru sapulcē.

!!! Nepiesakot kreditora prasījumu noteiktajā termiņā, kreditors **zaudē** savas prasījuma tiesības pret parādnieku.

Maksātspējas
administrācija

Galvenās kreditoru tiesības:

- ✓ Kreditors var celt **iebildumus** par:
  - administratoru sagatavotajiem dokumentiem (piemēram, parādnieka mantas pārdošanas plānu);
  - administratora nodomu atteikties no prasījumiem, noslēgt izlīgumu vai veikt prasījuma tiesību cesiju;
  - administratora nodomu pagarināt neieķīlātās mantas pārdošanas termiņu u.c.
- ✓ Kreditors var pieprasīt administratora **darbības pārbaudi**, pieaicinot zvērinātu reidentu;
- ✓ Nodrošinātais kreditors var prasīt **par nodrošinājumu kalpojošās parādnieka mantas pārdošanu** un vienoties par mantas pārdošanas veidu.

Maksātspējas
administrācija

Kreditoru tiesību aizsardzība

Kreditors var sasaukt kreditoru sapulci:

- ✓ lai lemtu par administratora atlīdzības noteikšanu;
- ✓ lai lerosinātu administratora atcelšanu no procesa;
- ✓ lai apstiprinātu maksātspējas procesa izdevumus;
- ✓ lai lemtu par parādnieka mantas pārdošanas veidu;
- ✓ lai lemtu par turpmāko rīcību ar mantu, kas izslēgta no mantas pārdošanas plāna.

Kreditoru sapulci drīkst sasaukt balsstiesīgais kreditors, kura prasījums nav mazāks par 1/10 no kopējās nenodrošināto kreditoru prasījumu summas vai nodrošinātais kreditors.

Maksātnespējas
administrācija

Kreditoru tiesību aizsardzība

Kreditors var vērsties **tiesā**:

- ✓ lai pārsūdzētu administratora lēmumu par sava kreditora prasījuma daļēju atzīšanu vai neatzīšanu;
- ✓ lai pārsūdzētu administratora lēmumu par cita kreditora prasījuma atzīšanu;
- ✓ lai pārsūdzētu lēmumu par personas noteikšanu par parādnieka pārstāvi

Pārējos gadījumos kreditors var iesniegt **Maksātnespējas administrācijā sūdzību par administratora rīcību (piemēram):**

- ✓ ja administrators maksātnespējas procesa laikā nesniedz kreditoram likumā noteikto informāciju vai ar administratoru nav iespējams sazināties;
- ✓ ja administrators nepilda likumā noteiktos pienākumus – neapzina parādnieka mantu, nepārņem dokumentus
- ✓ veic nepamatotus maksājumus no parādnieka līdzekļiem

Maksātspējas
administrācija

Fiziskai personai var piemērot tikai fiziskās personas maksātnespējas procesu

Mērķis – pēc iespējas pilnīgāk **apmierināt kreditoru prasījumus** no parādnieka mantas un dot iespēju parādniekam, kura manta un ienākumi nav pietiekami visu saistību segšanai, tikt atbrīvotam no neizpildītajām saistībām un **atjaunot maksātspēju**.

Fiziskās personas maksātnespējas process ir personas «otrā iespēja» finansiālajā jomā.

Maksātspējas
administrācija

Fiziskās personas maksātspējas process

Subjekts – jebkura **fiziskā persona**, kura pēdējo sešu mēnešu laikā ir bijusi **Latvijas Republikas nodokļu maksātājs un** kurai:

- ✓ **nav iespēju** nokārtot parādsaistības, kurām iestājies izpildes termiņš, un parādsaistības kopā pārsniedz **5 000 euro**;
- ✓ Sakarā ar pierādāmiem apstākļiem **nebūs iespējams** nokārtot parādsaistības, kuru termiņš iestāsies gada laikā, un parādsaistības kopā pārsniedz **10 000 euro**.

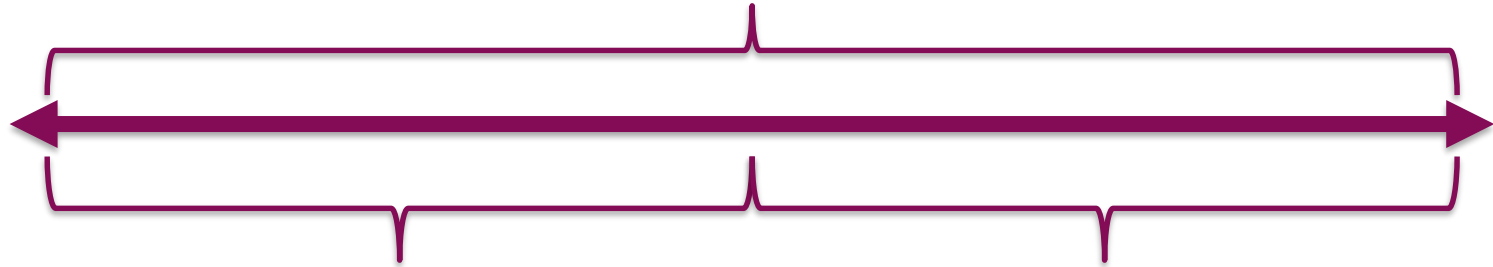
Fiziskās personas maksātspējas process **nav piemērojams** fiziskajai personai, kurai ir **individuālais komersants**;

Var ierosināt tiesa tikai **uz paša parādnieka** pieteikuma pamata.

Maksātspējas
administrācija

Fiziskās personas maksātspējas process

Bankrota procedūra

Bankrota procedūras ietvaros administrators realizē visu parādnieka mantu, bet parādnieks izstrādā saistību dzēšanas plānu.

Saistību dzēšanas procedūra

Saistību dzēšanas procedūras ietvaros parādnieks pilda sagatavoto saistību dzēšanas plānu – novirza 1/3 no saviem ienākumiem kreditoru prasījumu segšanai.

Maksātspējas
administrācija

Fiziskās personas maksātspējas process

- ✓ **Kreditors** par fiziskās personas maksātspējas procesu maksātspējas reģistrā un oficiālajā izdevumā «Latvijas Vēstnesis» var iepazīties ar tādu pašu **informācijas apjomu**, kā juridiskās personas maksātspējas procesā;
- ✓ **Kreditora prasījums** fiziskās personas maksātspējas procesā piesakāms tādā pašā kārtībā kā juridiskās personas maksātspējas procesā.

Maksātspējas
administrācija

Galvenās kreditoru tiesības

Kreditors var celt iebildumus par:

- ✓ administratora sagatavotajiem dokumentiem (piemēram, parādnieka mantas pārdošanas plāns);
- ✓ bankrota procedūras pabeigšanu;
- ✓ administratora nodomu atteikties no prasījumiem, noslēgt izlīgumu, veikt prasījuma tiesību cesiju;
- ✓ administratora nodomu pagarināt neieķīlātās mantas pārdošanas termiņu.

Nodrošinātais kreditors var prasīt par nodrošinājumu kalpojošās parādnieka mantas pārdošanu un vienoties par mantas pārdošanas veidu.

Kreditors var izteikt priekšlikumus un iebildumus par saistību dzēšanas plānu.

Maksātspējas
administrācija

Galvenās kreditoru tiesības

- ✓ Kredits var rosināt administratoru uz parādnieka rīcības pārbaudi saistību dzēšanas procedūras laikā;
- ✓ Kredits var informēt administratoru, ja tam zināms par parādnieka ienākumu slēpšanu un pienākumu pienācīgu nepildīšanu saistību dzēšanas procedūras laikā;
- ✓ Kredits var iesniegt tiesā pieteikumu par parādnieka maksātspējas procesa izbeigšanu.

Maksātnespējas
administrācija

Kreditoru tiesību aizsardzība

Kreditori savas tiesības fiziskās personas maksātnespējas procesā var aizsargāt tieši tāpat kā juridiskās personas maksātnespējas procesā:

- ✓ iesniedzot sūdzību tiesā;
- ✓ iesniedzot sūdzību Maksātnespējas administrācijā;
- ✓ ierosinot kreditoru sapulces sasaukšanu.

Kreditoru sapulci drīkst sasaukt jebkurš kreditors.

Maksātnespējas
administrācija

Fiziskās personas maksātnespējas procesa izbeigšana

Pēc fiziskās personas maksātnespējas procesa pabeigšanas
netiek dzēsti:

- ✓ prasījumi par uzturlīdzekļu samaksu;
- ✓ prasījumi no neatļautas darbības;
- ✓ nodrošinātais prasījums, ja parādnieks ir saglabājis par nodrošinājumu kalpojošo mājokli;
- ✓ prasījumi par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā un Krimināllikumā paredzētajiem sodiem, kā arī kompensācija par radīto kaitējumu.

Maksātspējas
administrācija

Turpinājumā par darbinieku aizsardzību darba devēja maksātspējas gadījumā

Mārstaļu iela 19, LV – 1050

www.mna.gov.lv

e-pasts: mna@mna.gov.lv